

2010-2014: Τα «κεκτημένα»...

... που θα ανατραπούν!

του Γιάννη Μηλιού¹

Μια σειρά προοδευτικών (καίτοι όχι ριζοσπαστών) οικονομολόγων, μεταξύ των οποίων οι Αμερικανοί νομπελίστες Robert Solow, Joseph Stiglitz και Paul Krugman, αλλά και διάσημος πλέον Γάλλος Paul Piketty, τις προτάσεις του οποίου για τη φορολογία υποστηρίζει με θέρμη ο γηραιός Solow, υποστηρίζουν την τελευταία διετία ότι το πρόβλημα του σύγχρονου δυτικού καπιταλισμού είναι η άνιση κατανομή του εισοδήματος. «Ο σύγχρονος καπιταλισμός είναι μια άνιση κοινωνία, και όπως όλα δείχνουν θα ενισχυθεί η δυναμική που κάνει τους πλούσιους πλουσιότερους» γράφει ο Solow (“Thomas Piketty is right”),² ενώ ο Stiglitz υποστηρίζει ότι η ανάπτυξη είναι πλέον συμβατή με την επιδείνωση των όρων ζωής της κοινωνικής πλειοψηφίας: «Παρότι αυξανόταν το ΑΕΠ, οι περισσότεροι πολίτες έβλεπαν το βιοτικό τους επίπεδο να διαβρώνεται [...] Το οικονομικό μας σύστημα αποτυγχάνει για τους περισσότερους Αμερικανούς [...] πληρώνουμε ένα ψηλό τίμημα για την ανισότητα της κοινωνίας μας – ένα οικονομικό σύστημα που είναι λιγότερο σταθερό [...], με λιγότερη ανάπτυξη και με μια δημοκρατία σε διακινδύνευση» (*The Price of Inequality*, New York, 2012).

Αν όλα αυτά ισχύουν για τους Αμερικανούς ή τους Γάλλους, ισχύουν στο πολλαπλάσιο για τους Έλληνες, δηλαδή για την πλειοψηφία όσων ζουν σε αυτή τη χώρα. Τα «Μνημόνια», δηλαδή οι πολιτικές λιτότητας που τέθηκαν σε εφαρμογή από τις ελληνικές κυβερνήσεις από το 2010, αποτελούν στην ουσία τους ένα μακρόπνοο και «ριζικό πρόγραμμα» συγκέντρωσης εξουσίας, πλούτου και εισοδήματος στα χέρια μιας μικρής ολιγαρχίας, ένα «πρόγραμμα» ταχύτατης διεύρυνσης και θεσμικής θωράκισης των κοινωνικών ανισοτήτων. Το «πρόγραμμα» αυτό, για την κοινωνική πλειοψηφία σημαίνει:

- Απώλεια δικαιωμάτων και ικανότητας διαπραγμάτευσης, δηλαδή απώλεια κοινωνικής ισχύος, καθώς καταργούνται οι συλλογικές διαπραγματεύσεις και σειρά θεσμών κοινωνικής προστασίας οργιάζει ανεξέλεγκτα η μαύρη αγορά

---

¹ Καθηγητής πολιτικής Οικονομίας στο ΕΜΠ, υπεύθυνος οικονομικής πολιτικής ΣΥΡΙΖΑ

² <http://www.newrepublic.com/article/117429/capital-twenty-first-century-thomas-piketty-reviewed>

εργασίας, η αυθαίρετη αθέτηση εργοδοτικών υποχρεώσεων, ακόμα και σύγχρονες μορφές δουλεμπορίου (βλ. *Ta Néa*, 17/72014).

- Απώλεια περιουσίας, καθώς ο δημόσιος πλούτος εκχωρείται με χαριστικούς όρους σε εσωτερικούς ή διεθνείς ολιγάρχες, καθώς τίτλοι ιδιοκτησίας αλλάζουν ή προγραμματίζεται να αλλάξουν χέρια, μέσα π.χ. από την απελευθέρωση των πλειστηριασμών ή την υποχρεωτική εκχώρηση της ακίνητης περιουσίας στις τράπεζες, σε περιπτώσεις δανειοληπτών που δεν εξυπηρετούν τα χρέη τους.
- Πρωτογενής ανακατανομή εισοδήματος υπέρ των κερδών, καθώς μειώνονται δραματικά οι μισθοί.
- Δευτερογενής ανακατανομή εισοδήματος καθώς η υπερφορολόγηση μισθωτών, συνταξιούχων, επαγγελματιών, μικρών και μεσαίων επιχειρηματιών, ακίνητης περιουσίας, συμβαδίζει με τη σκανδαλώδη φοροασυλία του μεγάλου κεφαλαίου και του μεγάλου πλούτου, τις ενδο-ομιλικές συναλλαγές που εξαφανίζουν λογιστικά τα φορολογητέα κέρδη, τα «ειδικά φορολογικά καθεστώτα» κλπ. Μόνο για το ελληνικό εφοπλιστικό κεφάλαιο, ρεπορτάζ του *Der Spiegel* της 16/6/2014 υπολογίζει ότι κατά την περίοδο 2002-2013, δεν πλήρωσε ούτε ένα ευρώ φόρο για τουλάχιστον 140 δις ευρώ κέρδη!

Κατά την τελευταία τετραετία συντελέστηκε επομένως ένας μείζων αντιδραστικός μετασχηματισμός της ελληνικής κοινωνίας, προς όφελος της οικονομικής ολιγαρχίας και με την ευθύνη του παλιού πολιτικού συστήματος.

Είναι συνεπώς προφανές ότι μια κυβέρνηση της Αριστεράς, εφόσον έρχεται για να εκπροσωπήσει τα συμφέροντα της πλειοψηφίας, δεν μπορεί να συμβιβαστεί με τη συνέχιση των πολιτικών της λιτότητας, που δημιουργούν συνθήκες ζόφου για τους πολλούς. Όμως, δεν μπορεί να ανεχθεί ούτε τα «κεκτημένα» που δημιούργησαν οι πολιτικές αυτές την τετραετία 2010-14. Το ζητούμενο είναι όχι η επιστροφή στο παρελθόν, αλλά μια κοινωνία αλληλεγγύης, μια οικονομία των κοινωνικών αναγκών και όχι του ανεξέλεγκτου πλουτισμού των λίγων σε βάρος του κοινωνικού συνόλου.

Η κυβέρνηση της Αριστεράς θα αποτελέσει λοιπόν αναγκαστικά ένα «*πρόγραμμα αναδιανομής*» υπέρ των πολλών: Αναδιανομή δικαιωμάτων, ισχύος, εισοδήματος και κοινωνικού πλούτου για μια *ανάπτυξη που θα ευνοεί την κοινωνική πλειοψηφία* και θα οργανώσει αντίστοιχα τους αναγκαίους μετασχηματισμούς της ελληνικής κοινωνίας.

Ο στόχος αυτός είναι φιλόδοξος και προϋποθέτει τη συστράτευση του ελληνικού λαού για να επιτευχθεί. Διότι, όπως λέει ο Stiglitz, «υπάρχουν στιγμές στην ιστορία όπου οι λαοί σ' όλο τον κόσμο ξεσηκώνονται για να πουν ότι κάτι είναι λάθος, και να ζητήσουν την αλλαγή». Μια τέτοια «στιγμή» θα αποτελέσει η αυτοδύναμη νίκη του ΣΥΡΙΖΑ στις επερχόμενες εκλογές.